Book Reviews

- R.F. Beerling, D.F. Pocock, Social anthropology. Sheed and Ward, London

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

BOEKBESPREKING

D. F. POCOCK, *Social Anthropology*. Sheed and Ward, Londen & New York, 1961. 114 blz., prijs 5/—.

De schrijver van dit boekje — lecturer in Indian Sociology te Oxford — bespreekt de ontwikkeling der sociale anthropologie onder het gezichtspunt van het contrast van waarneming en speculatie, die elkaar voortdurend corrigeren. Dat kan men doen door de tegengestelde uitgangspunten aan bepaalde figuren te koppelen, maar eveneens door de interne dialectiek der opvattingen te laten uitkomen. Zo constateert schr. ergens, dat er van de Engelse empiristen via Spencer een lijn loopt naar Radcliffe-Brown en dat er, wanneer men die lijn volgt, een steeds grotere nadruk komt te liggen op het standpunt, dat samenlevingen natuurlijke systemen zijn, die op natuurwetenschappelijke wijze moeten worden bestuurd met het doel wetmatigheden te onderkennen. „The empirical tradition becomes empiricist and, in effect, more and more speculative”. (83) Dank zij de door schr. gevolgde methode ontstaat er een levendig en beweeglijk beeld, waaraan hij duidelijke eigen kritische toetsen toevoegt. Positivisme, evolutionisme, diffusionisme, animisme, functionalisme, structuralisme komen achtereenvolgens ter sprake. Een heel hoofdstuk wordt gewijd aan Malinowski en Radcliffe-Brown, die de sociale anthropologie tussen de twee wereldoorlogen domineren en in wie Pocock de twee gezichtspunten, die hij aan zijn hele betoog ten grondslag legt, vertegenwoordigd ziet. „Radcliffe-Brown represents speculation over against Malinowskian empiricism”. (54) Tegenwoordig leest niemand Malinowski nog vanwege zijn theorieën en wat die van Radcliffe-Brown aangaat kon de sociale anthropologie in Engeland alleen nog maar vooruitkomen door ze te verwerpen, omdat zij geen rekenschap van verandering weten te geven. (54, 60) Aan het eind van dit hoofdstuk constateert schr. een verschuiving van functie naar betekenis (Evans-Pritchard, Lévi-Strauss), een „shift” waarmee hij instemt. Hij gaat betrekkelijk uitvoerig in op de vraag wat objectiviteit voor de sociaal anthropoloog te betekenen heeft, snijdt de modellen-theorie van Lévi-Strauss aan en karakteriseert

het werk van de sociaal-anthropoloog als „a highly complex act of translation in which author and translator collaborate”, een relatie, die ook naar analogie van die tussen de psycho-analyticus en zijn patiënt kan worden opgevat. Evenals de analyticus verschaft de sociaal-anthropoloog zich toegang tot een „private world” om de „grammatica” daarvan op het spoor te komen, maar wetenschappelijk karakter krijgt zijn onderneming eerst wanneer „the private language of intimate understanding” is omgezet in een „public language”. Wat schr. bedoelt komt ongeveer overeen met het onderscheid tussen „first level” en „second level constructs”, dat door de fenomenoloog Schütz werd ingevoerd om de verhouding te karakteriseren tussen de met ideale typen werkende socioloog en de sociale werkelijkheid, waaraan hij deze ontleent en waarop hij ze toepast. Als een voorbeeld wijst schr. op het bekende boek van Evans-Pritchard over de Nuer. Dit bevat een wetenschappelijk model van hun samenleving, dat „meaningful” is voor andere sociaal-anthropologen, maar dat „in some ideal situation” ook voor de Nuer zelf aanvaardbaar ware, n.l. wanneer zij voor hun eigen sociale leven geïnteresseerd zouden zijn. (89) De paradox van dit standpunt is natuurlijk, dat indien de Nuer in hun sociale leven (wetenschappelijk, objectiverend, distanciërend) geïnteresseerd waren dit sociale leven meteen niet meer zou zijn wat het was. Claude Lefort (door P. niet vermeld) heeft het voorbeeld van Evans-Pritchard en de Nuer ingelast in een belangwekkende studie over de vervreemding als sociologisch begrip. (Cahiers Intern. de Sociol. 1955) Het betoog van P. loopt uit op een anti-functionalistisch pleidooi voor de erkenning van het historische moment door de sociale anthropologie. „Social anthropology, if it is to develop must devise a language which enables us to conceive of society in duration”. (112)

R. F. BEERLING